LM-114/2020
FYLGISKJAL 7

Hanna D. Andreassen

Fra: lararaf@lararafelag.fo
Sendt: Friday, January 29, 2021 14:44
Til: Tóri Højgaard
Emne: SV: Til hoyringar: Uppskot til løgtingslóg um at fremja KT-heildarætlanina fyri undirvísingarverkið
Vedhæftede filer: Viðmerkingar til uppskot løgtingslóg um KT-heildarloysn til undirvísingarverkið.pdf

Góðan dag Tóri

Viðfest eru viðmerkingarnar hjá Lærarafelagnum til uppskotið.

Her er leinkjan, sum Jacob Eli vísir til í viðmerkingunum:
https://www.folkeskolen.dk/1863985/skolelederne-kun-syv-procent-er-glade-for-aula

Vinaliga

Poulina Jacobsen, skrivari
Tlf. +298 61 68 63
Fartlf. +298 23 57 62

Fra: Tóri Højgaard <ToriH@ummr.fo>
Sendt: 19. januar 2021 21:48
Til: Almannamálaráðið <amr@amr.fo>; Fíggjarmálaráðið <fmr@fmr.fo>; VMR-Journal <uvmr-journal@uvmr.fo>; Undirvísing <undirvising@uvs.fo>; Fiskimálaráðið Journal <fisk@fisk.fo>; Heilsumálaráðið <hmr@hmr.fo>; Journalin hjá LMS <journalin@tinganes.fo>; Gjaldstovan <gjaldstovan@gjaldstovan.fo>; Nám <nam@nam.fo>; dat@dat.fo; Yrkisdepilin <yrkisdepilin@yrkisdepilin.fo>; FMA <fma@fma.fo>; Fróðskaparsetur Føroya <setur@setur.fo>; Vinnuhúsið <industry@industry.fo>; lararaf@lararafelag.fo; yf@yf.fo; akf@akf.fo; blf@blf.fo; jorginv@tsk.fo; Talgildu Føroyar <talgildu@talgildu.fo>
Cc: Poul Geert Hansen <PoulGeertH@ummr.fo>
Emne: Til hoyringar: Uppskot til løgtingslóg um at fremja KT-heildarætlanina fyri undirvísingarverkið

Góðu tit

Tykkum verður sent til hoyringar, "Uppskot til løgtingslóg um at fremja KT-heildarætlanina fyri undirvísingarverkið"

Talan er um uppskot til verklagslóg ið heimiðlar landsstýrismanninum at fremja KT-heildarætlanina fyri undirvísingarverkið. Heildarætlanin er lýst í skjalinum "Saman um eina trygga KT-loysn – Heildarætlan fyri undirvísingarverkið 2021-2024", ið er viðheft sum fylgiskjal 1.

Freistin at senda ráðnum viðmerkingar er ásett til **mikudagin 27. januar kl 16:00**

Uppskotið er sent beinleiðis til:

Uttanríkis og mentamálaráðið

Viðmerkingar til "Uppskot til løgtingslóg um KT-heildarætlan fyri undirvísingarverkið"

Føroya Lærarafelag takkar fyri høvi at gera viðmerkingar til "**Uppskot til løgtingslóg um KT-heildarætlan fyri undirvísingarverkið".** Nevndin hevur viðgjørt uppskotið og skal við hesum gera hesar viðmerkingar:

Felagið tekur undir við tí breiðu ætlanini at menna eina KT-heildarætlan fyri undirvísingarverkið. Felagið kennir til umstøðurnar í fólkaskúlanum og serligu avbjóðingarnar, ið eru nú í mun til KT-trygd, og vit síggja, at fólkaskúlin kann fáa fyrimunir av at vera við í heildarætlanini, fyri at lyfta tær uppgávur, ið liggja fyri framman.

Við hesum í huga vilja vit koma við nøkrum viðmerkingum til "Almennu viðmerkingarnar" til uppskotið til lógaruppskotið um KT-heildarloysnina fyri undirvísingarverkið sæð í mun til fólkaskúlan.

Sum vit skilja á lagnum, so hevur tað bráðskund at dagføra KT-skipanina í pørtum á undirvísingarverkinum; hetta er ikki støðan í fólkaskúlanum, sjálvt um ábøtur eru tiltrongdar. Men nú hendan stóra heildarætlanin verður framd, eigur fólkaskúlin at hugsast inn í KT-heildarloysnina fyri tað samlaða undirvísingarverkið.

Krøvini til KT-búnaðin økjast í tráð við vaksandi KT-nýtslu í skúlanum hjá næmingum, lærarum og leiðslum, og avbjóðingin at møta krøvunum um KT-trygd er stór og samansett, bæði í mun til trygga nýtslu av KT, hvussu dátur ferðast trygt á netinum í skúlaverkinum, og hvussu talgildir upplýsingar um næmingar og lærarar verða goymdir og handfarnir í fólkaskúlunum.

Í viðmerkingunum verður eisini víst á álvaran í, at KT-skipanirnar í undirvísingarverkinum, harímillum KT-skipanir í fólkaskúlanum, ikki liva upp til verandi krøv um KT-trygd og persónsdátuvernd. Hetta má takast í álvara, og felagið tekur undir við, at ein heildarloysn verður ment at møta hesi avbjóðing fyri alt undirvísingarverkið, tí at hetta eru ov tungar uppgávur at loysa hjá hvørjum stovni ella skúla sær.

Tað, sum uppskoti snýr seg um, er, at geva landsstýrismanninum heimild til tann fíggjarliga partin. Víst verður á, at væntaði kostnaðurin fyri KT-heildarætlanina er 89,5 mió., og uppskotið skal heimila landsstýrismanninum at nýta 40 mió. til KT-heildarætlanina. Írestandi fíggingin, ið er større helvtin av kostnaðinum, kann fíggjast sum rakstur av verandi KT-virksemi í undirvísingarverkinum, og er tískil ikki partur av uppskotinum. Í mun til fólkaskúlan vilja vit gera vart við, at tað er ikki rætt at rokna við at finna fígging til partar av KT-heildarætlanini í verandi játtan til fólkaskúlan.

Fólkaskúlanum manglar pening sum er, peningur er ikki til m.a. víðkaða tvílæraraskipan og at víðka sertilboð. Afturat hesum er eitt stórt eftirsleip, tá tað kemur til at víðari- og serútbúgva lærarar, m.a. sum KT-vørðir og bókavørðir.

Víst verður á í viðmerkingunum, at tá KT-heildarætlanin er ment í 2025, so kann rakstur, viðlíkahald og víðarimenning verða fíggjað innan verandi játtanarkarm við umraðfesting og umskipan á grein 7 í fíggjarlógini. Hendan møguleikan síggja vit ikki fyri okkum í fólkaksúlanum. Fólkaskúlin stendur fyri eini øktari nýtslu av KT. Næmingar koma at nýta KT meira í teirra arbeiði, lærarar koma at nýta KT meira í undirvísingini, og skúlaleiðslur fáa fleiri uppgávur, ið skulu loysast við talgildum loysnum. Hesin vøkstur í KT-nýtslu í fólkaskúlanum, skal so aftur liva upp til krøvini um KT-trygd. Hetta er nýtt virksemi í fólkaskúlanum, sum kemur afturat øllum tí virksemi, sum longu er. Tá talan er um eina víðkan av virkseminum í fólkaskúlanum, í hesum føri í mun til KT-nýtslu og KT-trygd, so má tað føra til eina hægri játtan til fólkaskúlan.

Røktin av KT í fólkaskúlanum taka KT-vørðir sær av. KT-vørðir eru lærarar, sum hava nomið sær serligan KT-førleika. Tað er ein fyrimunur og styrki í verandi skipan, at tað eru lærarar á skúlanum, sum gera tilmæli og taka avgerðir í teirra skúla, tí at tey kenna sín skúla best, og við ráðgeving hava skúlarnir keypt inn til júst teirra tørv. Hetta er ein avgerðarheimild, ið vit meta, at skúlarnir eiga at hava framyvir eisini, so at hvør skúli kann fáa bestu umstøður til sín serstaka tørv.

KT-vørðurin er krummtappurin í KT í fólkaskúlunum, og tað eigur hann eisini framhaldandi at vera. Játtaða arbeiðstíðin í fólkaskúlanum til arbeiðið hjá KT vørðinum er lítil í mun til allar uppgávurnar, ið hann hevur ábyrgd av. Í fólkaskúlunum samanlagt eru gott 13 ársverk játtað til at ambæta øllum um 7.000 næmingunum og 1000 lærarum og øðrum starvsfólkum í teimum 41 fólkaskúlunum, og tað er ein sera bílig skipan.

Arbeiðsuppgávurnar hjá KT-vørðinum eru nógvar, m.a. at røkja tøknina í skúlanum, ráðgeva um keyp av KT, undirvísa næmingum og lærarum og vegleiða. Tá arbeiðstíðin er avmarkað, so mugu uppgávurnar raðfestast. Fyrsta treyt er, at KT-búnaðurin riggar, og tí verður røktin mangan tikin framum, so at uppgávur sum at ráðgeva, vegleiða og undirvísa næmingum og lærarum mangan liggur á láni.

Tað er ikki ráðiligt at taka frá KT-vørðinum til at fíggja hesa heildarloysn. KT-heildarloysnin kann tó stuðla KT-vørðinum og taka uppgávur av hansara herðum, so at KT-vørðurin kann fáa betur tíð til at ráðgeva, vegleiða og undirvísa næmingum og lærarum á sínum skúla.

Fólkaskúlin stendur fyri nýggjum og øktum krøvum um KT-trygd og dátuvernd á øllum økjum, og tað er einstaki skúlaleiðarin, ið stendur við endan. At tryggja økta KT-trygd krevur tíð, vitan og orku. Leiðarar hava ikki tíðina til taks at fáa journalført øll skjøl og arbeiða eftir teimum mannagongdum KT-trygdin krevur. Leiðslutíðin í fólkaskúlanum má upprað festast, skulu leiðslurnar hava hóskandi tíð at gera hetta arbeiðið til lítar. At noyða leiðslur at niðurraðfesta annað leiðsluvirksemi, fyri at fáa rúm til journalføring og KT-mannagongdir, vildi verið ein bjarnatænasta fyri føroyska skúlaverkið.

Eitt ynski við KT-heildarloysnini er at geva møguleikar fyri betri dátustýrdari skúlamenning, við at størri góðska fæst í kunningini um næmingar og fak. Skal størri dátustýring skipast, so má KT-

skipanin fóðrast við upplýsingum. Hetta er tíðarkrevjandi arbeiði. Um ikki arbeiðstíð verður løgd afturat, til at fóðra skipanina, so er vandi fyri, at skrásetingin av tølum og næmingum tekur tíðina frá kjarnuuppgávu fólkaskúlans, nevnliga at menna næmingarnar í øllum lutum. Fremsti máti at menna næmingarnar, er at vera saman við næmingunum, og tá lærarin og skúlaleiðarin skulu brúka meira tíð við telduna, so missa tey tíð saman við næminginum.

Tað er týðiligt fyri Føroya Lærarafelag, at KT-heildarætlanin inniber eitt størri krav til skúlaleiðarar og lærarar um eitt økt talgilt skrásetingarvirksemi. Um tað er ynski, so má fólkaskúlin eisini fáa játtaða arbeiðstíð til læraran og meira leiðslutíð, til at ambæta nýggju KT-skipanini. Tað er ikki rætt, at tíðin skal takast frá børnunum, tí ein talgild skipan skal fóðrast.

At menna eina KT-heildarætlan til alt undirvísingarverkið er eitt gott átak sætt í mun til nýggj krøv til fólkaskúlan um KT-trygd og persónsdátuvernd. Men lærarar og skúlaleiðarar mugu fáa arbeiðstíð til at ambæta skipanina og upplæring at brúka skipanina. Játtanin má eisini taka hædd fyri eyka arbeiði og upplæring.

Tað er eftir okkara meting lítið sannlíkt, at hendan skipanin vil gera gerandisdagin hjá lærarum og skúlaleiðarum lættari, og at hetta kann rúmast í verandi rakstrarjáttan fyri fólkaskúlan.

Um vit hyggja til danir, so hava teir nýliga ment skúlaplatformin Aula. Um hann sigur formaðurin í danska skúlaleiðarafelagnum, *Claus Hjortdal,* m.a. í samrøðu við *Folkeskolen:* "Da vi gik væk fra SkoleIntra og over til Aula, fik vi at vide, at der kom et tidssparende værktøj. ... Men vi har fået det modsatte."

Leinkjan niðanfyri vísir til áðurnevndu grein:

https://www.folkeskolen.dk/1863985/skolelederne-kun-syv-procent-er-glade-for-aula

Tórshavn 27. januar 2021

Vegna Føroya Lærarafelag

Jacob E. Ols.

Jacob Eli S. Olsen